Utorak, 14. siječnja 2014.

P7_TA(2014)0011

Prehrambena kriza, prijevare u prehrambenom lancu i njegova kontrola

Rezolucija Europskog parlamenta od 14. siječnja 2014. o prehrambenoj krizi, prijevari u prehrambenom lancu i njegovoj kontroli (2013/2091(INI))

(2016/C 482/04)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir plan djelovanja od pet točaka ([1]) koji je Komisija predstavila u ožujku 2013. nakon otkrića široke mreže prijevare u sklopu koje je konjsko meso prodavano kao govedina,

— uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o službenim kontrolama koje se provode radi provjere pridržavanja propisa o hrani i hrani za životinje te pravila o zdravlju i dobrobiti životinja;

— uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i zahtjeva propisa o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane i utvrđivanju postupaka u pitanjima sigurnosti hrane;

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o informiranju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Komisije 87/250/EEZ, Direktive Vijeća 90/496/EEZ, Direktive Komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe Komisije (EZ) br. 608/2004

— uzimajući u obzir prijedlog uredbe o službenoj kontroli i drugim službenim aktivnostima koje se provode kako bi se osigurala primjena zakonodavstva o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja, reproduktivnom materijalu za biljke [i] proizvodima za zaštitu biljaka (COM(2013)0265),

— uzimajući u obzir izvješće Revizorskog suda o upravljanju sukobima interesa unutar četiri agencije Europske unije od 11. listopada 2012.;

— uzimajući u obzir članak 48. Poslovnika,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane te mišljenja Odbora za unutarnje tržište i zaštitu potrošača te Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj (A7-0434/2013),

A. budući da opća načela prava EU-a o hrani, u skladu s Uredbom (EZ) br. 178/2002, zabranjuju stavljanje na tržište nesigurne hrane kao i prakse prijevare, patvorenje hrane i sve slične prakse koje mogu zavarati potrošača;

B. budući da se Uredbom (EZ) br. 1924/2006 o prehrambenim i zdravstvenim tvrdnjama koje se navode na hrani te Uredbom (EU) br. 1169/2011 o informiranju potrošača o hrani propisuju detaljne odredbe o zabrani praksi zavaravajućeg oglašavanja i označivanja;

C. budući da je regulatorni okvir EU-a za sigurnost hrane i prehrambeni lanac do sada osiguravao visoku razinu sigurnosti hrane za potrošače u EU-u; budući da je tekuće zakonodavstvo međutim i dalje je krhko i nije uvijek pouzdano te su stoga potrebna poboljšanja na samom terenu;

([1]) http://ec.europa.eu/food/food/horsemeat/plan_en.htm.

D. budući da su, istovremeno, nedavni slučajevi prijevare s hranom umanjili povjerenje potrošača u prehrambeni lanac, što ima negativan učinak na poljoprivredno-prehrambeni sektor jer ti skandali štete općoj slici ovog ključnog sektora gospodarstva EU-a; budući da je vraćanje povjerenja potrošača u europske poljoprivredno-prehrambene proizvode od velike važnosti unutar EU-a i izvan njezinih granica; naglašava međutim da je izrazito velika većina europskih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda izvrsne kvalitete te da stoga zaslužuju međunarodno priznanje;

E. budući da je transparentnost ključna komponenta u pristupu Komisije i država članica kontrolama sigurnosti hrane;

F. budući da je poljoprivredno-prehrambeni sektor jedan od najvećih gospodarskih sektora u EU-u s 48 milijuna radnih mjesta i vrijednosti od 715 milijardi eura godišnje;

G. budući da pojedinačni slučajevi prijevare s hranom imaju negativan učinak na sliku cjelokupnog poljoprivredno-prehrambenog sektora;

H. budući da je zakonodavstvo EU-a o hrani vrlo razrađeno u području sigurnosti hrane i uključuje kontrole i ispitivanja ostataka i ostalih uzroka zagađenja hrane za ljude i za životinje, ali budući da ne postoji poseban okvir posvećen prijevari s hranom, osim općeg zahtjeva da se potrošači ne smiju zavaravati;

I. budući da su problemi također pronađeni i u provedbi tekućeg zakonodavstva te da u svakoj fazi hranidbenog lanca postoji potreba za učinkovitijim službenim kontrolama hrane životinjskog porijekla;

J. budući da ne postoje statistički podaci o slučajevima prijevare s hranom u EU-u, i budući da je Komisija tek nedavno utvrdila prijevaru s hranom kao novo područje djelovanja;

K. budući da nedavni slučajevi prijevare uključuju, primjerice, stavljanje na tržište konjskog mesa kao govedine i mesa konja liječenih fenilbutazonom kao jestivog konjskog mesa, običnog brašna kao organskog brašna, jaja iz tradicionalne proizvodnje u kavezima kao jaja iz ekološke proizvodnje, soli za ceste kao prehrambene soli, uporabu alkohola kontaminiranom metanolom u alkoholnim pićima, uporabu masnoća zagađenih dioksinom u proizvodnji hrane za životinje i pogrešno označivanje ribljih vrsta i plodova mora;

L. budući da se prijevare s hranom općenito javljaju kada je prisutan veliki potencijal za te prijevare i veliko iskušenje te kada je rizik od otkrivanja i kazni nizak;

M. budući da je prehrambeni lanac često dugačak i složen i uključuje mnoge poslovne subjekte i druge stranke; budući da su potrošači sve manje upoznati s načinima proizvodnje svoje hrane i individualni poslovni subjekti u prehrambenoj industriji nemaju uvijek, i ne moraju imati, pregled cijelog lanca proizvodnje;

N. budući da je masovna prijevara s jelima od konjskog mesa diljem Europe simptom nekontroliranog globaliziranog sustava opskrbe, poljoprivredno-prehrambenog produktivizma po sniženim cijenama i nepotpunog sustava označivanja;

O. budući da trgovci i posrednici u prehrambenom lancu često nisu registrirani i certificirani kao subjekti u prehrambenoj industriji; budući da Komisija i države članice često nisu sigurne koliko neregistriranih trgovaca postoji na tržištu;

P. budući da nakon ozbiljnih incidenata s prijevarama s hranom nadležna nacionalna tijela ponekad zatvaraju poslovne subjekte u prehrambenoj industriji koji su osuđeni za prijevare; budući da se poslovni subjekti ubrzo ponovno registriraju negdje drugdje i nastavljaju trgovinsku praksu kao i ranije; budući da bi razmjena informacija između država članica o poslovnim subjektima osuđenima za prijevaru poboljšala nadzor nad tim subjektima kako bi ih spriječila da počine nove prijevare;

Q. budući da su države članice odgovorne za provedbu i primjenu prava EU-a u području hrane i budući da su provedba i kontrola stoga uglavnom ograničene na nacionalnoj razini, zbog čega je prekogranični nadzor u cijelom EU-u ograničen ili ne postoji;

R. budući da nacionalne vlasti imaju tendenciju usredotočivanja svojih kontrola na sigurnost hrane i da im prijevare s hranom nisu prioritet, često kao posljedica nedostatka kapaciteta i sredstava;

S. budući da nadležna tijela nekih država članica imaju specijalizirane policijske snage za borbu protiv prijevare s hranom; budući da je kontrola u nekim državama članicama djelomično prenesena na privatna tijela; budući da kontrolu u drugim državama članicama u cijelosti vrše nadležna tijela;

T. budući da je Sustav brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje koristan alat za brzu razmjenu informacija između država članica i Komisije, na primjer u slučaju nedavne prijevare s konjskim mesom;

U. budući da je Ured Komisije za hranu i veterinarstvo (FVO) odgovoran za provjeru sukladnosti sa zahtjevima EU-a u odnosu na sigurnost i kvalitetu hrane i budući da se revizije obično najavljuju unaprijed i pripremaju zajedno s nadležnim tijelima; budući da je broj revizija godišnje ograničen zbog ograničenih kapaciteta FVO-a; budući da je FVO istaknuo da trenutno nije opremljen niti osposobljen da se usredotoči na prijevare s hranom;

V. budući da su nadležna tijela, posebno Ured za hranu i veterinarstvo, sasvim zanemarila upozorenja o porastu broja zaklanih konja u određenim državama Europske unije;

W. budući da je Europol primijetio rast broja slučajeva prijevare i očekuje nastavak tog trenda, zajedno sa sve većom uključenosti zločinačkih organizacija u prijevaru s hranom;

X. budući da države članice mogu koristiti Europolov sustav informiranja za razmjenu informacija o prekograničnim istragama; budući da Europol može samo pomoći državama članicama sa svojom stručnošću, analitičkim alatima i bazama podataka na njihov zahtjev; budući da su u slučaju prijevare s konjskim mesom države članice u početku oklijevale raditi s Europolom;

Y. budući da je Europol nakon 2011. uspješno proveo nekoliko operacija OPSON u vezi s krivotvorenjem i prehrambenim proizvodima koji ne zadovoljavaju standarde; budući da Europol u provođenju tih operacija surađuje s Interpolom, vlastima države članice, državama koje nisu članice EU-a te privatnim partnerima;

Z. budući da označivanje zemlje ili mjesta porijekla mesa i mesnih proizvoda samo po sebi ne sprječava prijevare; budući da porijeklo prehrambenog proizvoda u nekim slučajevima djelomično određuje cijenu prehrambenog proizvoda;

AA. budući da bi sklapanje sporazuma o slobodnoj trgovini koje planira EU moglo dovesti do slabljenja europskog zakonodavstva na području kontrole hrane;

AB. budući da je prijevaru potrebno razumjeti u gospodarskom kontekstu obilježenom gospodarskom krizom, ali i socijalnim dampingom izvan Europske unije i unutar nje;

AC. budući da je trgovinska praksa pogubna za kvalitetu, sigurnost i transparentnost te da utječe na ukupne marže cijelog sektora;

AD. budući da praksa distribucije i posrednika u distribuciji uzrokuju destabilizaciju proizvodnih tržišta jer smanjuju marže proizvođača;

Prijevara s hranom: područje primjene i definicija

1. žali što je borba protiv prijevare s hranom relativno novo pitanje na europskom dnevnom redu i da u prošlosti nikad nije bila prioritet u donošenju zakonodavstva i provedbi na razini EU-a i na nacionalnim razinama;

2. izražava zabrinutost zbog mogućeg utjecaja prijevara s hranom na povjerenje potrošača, sigurnost hrane, funkcioniranje prehrambenog lanca i stabilnost cijena u poljoprivredi, te naglašava važnost brzog vraćanja povjerenja europskih potrošača;

3. Stoga poziva Komisiju da posveti potpunu pažnju prijevarama s hranom i da poduzme potrebne korake da sprečavanje i borba protiv prijevara s hranom postanu dio politike EU-a;

4. ističe potrebu za dobivanjem daljnjeg uvida u razmjere i sastavne dijelove slučajeva prijevare s hranom u EU-u; poziva Komisiju i države članice da sustavno prikupljaju podatke o slučajevima prijevare i da razmijene najbolju praksu za utvrđivanje i suzbijanje prijevare s hranom;

5. primjećuje da u zakonodavstvu EU-a trenutačno ne postoji definicija prijevare u vezi s hranom i da države članice imaju različite metodologije njihovog definiranja; smatra da je ujednačena definicija od ključne važnosti za razvoj europskog pristupa u suzbijanju prijevare s hranom; naglašava potrebu za brzim donošenjem usklađene definicije na razini EU-a, temeljene na raspravi s državama članicama, relevantnim zainteresiranim stranama i stručnjacima, koja bi uključivala sastavne dijelove kao što su neusklađenost sa zakonodavstvom na području hrane i/ili zavaravanje potrošača (uključujući ispuštanje informacija o proizvodu), namjera i potencijalna materijalna korist i/ili konkurentska prednost;

6. naglašava da s obzirom na prirodu jedinstvenog tržišta EU-a prijevare s hranom u brojnim slučajevima prelaze granice država članica i postaju prijetnja zdravlju svih europskih građana;

7. napominje da su nedavni slučajevi prijevare u vezi s hranom otkrili različite vrste prijevara u vezi s hranom, kao što je zamjena glavnih sastojaka jeftinijim ili manje kvalitetnim alternativama, pogrešno označavanje životinjskih vrsta koje su korištene za proizvodnju mesa ili morskih plodova, neispravno označavanje težine, prodavanje obične hrane kao organske hrane, nepravilno korištenje logotipa o porijeklu i dobrobiti životinja, označavanje riba iz uzgoja kao ribe iz slobodnog ulova, stavljanje na tržište ribe slabije kvalitete koristeći ime ribe bolje kvalitete ili stavljanje u prodaju jeftine ribe koristeći ime slične vrste koja je skuplja i krivotvorenje i stavljanje na tržište hrane kojoj je istekao rok;

8. ističe da hrana koja često podliježe krivotvorenju uključuje maslinovo ulje, ribu, organske proizvode, žitarice, med, kavu, čaj, začine, vino, određene voćne sokove, mlijeko i meso;

9. zabrinuta je zbog znakova da je broj slučajeva u porastu i da je prijevara s hranom rastući trend koji odražava strukturne nedostatke u prehrambenom lancu;

Čimbenici koji doprinose situaciji

10. primjećuje da se prijevara s hranom javlja kada postoji velika mogućnost za financijsku korist, a rizik od otkrivanja je mali; smatra neodrživom činjenicu da je prijevara s hranom u EU-u unosno djelo i da je vjerojatnost da će počinitelji biti uhvaćeni relativno niska;

11. ističe složenost i prekogranična obilježja prehrambenog lanca, u kombinaciji s prevladavajućim nacionalnim obilježjima kontrola, sankcija i provedbe, a to je situacija za koju se vjeruje da povećava rizik od prijevare s hranom; smatra da bi bolja sljedivost sastojaka i proizvoda unutar cijelog prehrambenog lanca pomogla u borbi protiv prijevara;

Utorak, 14. siječnja 2014.

12. naglašava potrebu za pridavanjem veće pozornosti kontrolama dobara uvezenih iz trećih zemalja i njihovoj usklađenosti sa standardima EU-a na području hrane i njezine sigurnosti;

13. upozorava na druge čimbenike za koje se često navodi da doprinose prijevari s hranom, kao što su trenutna gospodarska kriza, mjere štednje koje utječu na kontrolna tijela i pritisak iz maloprodajnog sektora i ostalih koji traže proizvodnju jeftinije hrane;

Naučene lekcije i preporuke

Institucionalni okvir

14. pozdravlja odluku Komisije da osnuje radnu skupinu za prijevare s hranom i prizna napore koje je Europol uložio u borbu protiv prijevara s hranom; potiče Komisiju da razmotri osnivanje referentnog laboratorija Europske unije (EU-RL) za autentičnost hrane.

15. pozdravlja plan Komisije da 2014. organizira konferenciju na temu prijevara s hranom kako bi podigla razinu osviještenosti relevantnih aktera;

16. uvjeren je da su nenajavljene neovisne inspekcije ključne za osiguranje učinkovite provedbe standarda u području sigurnosti i označivanja hrane; stoga vjeruje da bi nenajavljene inspekcije trebale postati standard;

17. poziva Komisiju da poveća opseg revizija FVO-a kako bi uključile prijevare s hranom; smatra da bi FVO i države članice trebali provoditi redovite, neovisne i obvezne nenajavljene inspekcije s ciljem otkrivanja namjernih kršenja kako bi osigurali poštovanje najviših standarda sigurnosti hrane; transparentan pristup načinu provođenja službenih kontrola i inspekcija i objavljivanje izvješća/ishoda kontrola i inspekcija povezanih s poslovnim subjektima u prehrambenoj industriji važni su kako bi se ponovno pridobilo i zadržalo povjerenje potrošača;

18. žali zbog ograničene primjetljivosti i korištenja izvješća FVO-a i revizija koje su provele Komisija i države članice; poziva Komisiju da s više ambicioznosti poduzima daljnje korake na temelju izvješća i preporuka FVO-a;

19. poziva tijelo zaduženo za proračun da poveća sposobnosti i resurse FVO-a i radne skupine Komisije za prijevaru s hranom;

20. zabrinut je zbog smanjenja financijskih sredstava unutar EU-a za osiguravanje tih nužnih zadaća kontrole;

21. poziva države članice i europske regije da nadzornim tijelima osiguraju dostatne ljudske, financijske i tehničke resurse;

22. ističe činjenicu da bi učinkovite kontrole i inspekcije trebalo provoditi tako da ne uzrokuju nepotrebni administrativni teret za male i srednje poduzetnike;

23. predlaže održavanje godišnjeg saslušanja FVO-a na Odboru ENVI radi razgovora o dovršenim i budućim revizijama prije nego što FVO donese svoj program rada za sljedeću godinu;

24. poziva države članice da se pobrinu da se djeluje na temelju pitanja na koja FVO svrati pozornost te da ih se pokuša riješiti;

25. napominje da moguće promjene procesa revizije i prioritizacije programa rada FVO-a ne bi trebale promijeniti pravni proces usvajanja programa rada FVO-a;

26. konkretnije, poziva Komisiju i države članice da djeluju na osnovi rezultata revizija FVO-a u vezi s lažnim evidencijama liječenja životinja određenih za klanje za izvoz u EU te da isključe mogućnost stavljanja na tržište EU-a mesa i drugih životinjskih proizvoda iz trećih zemalja za koje se ne može jamčiti usklađenost sa zahtjevima EU-a u vezi sa sigurnosti hrane;

27. napominje da je državama zbog pitanja nadležnosti često teško uspješno kazneno progoniti poslovne subjekte koji prodaju krivotvorenu hranu preko granica u EU-u; žali zbog toga što države članice ne surađuju sustavno s Europolom u prekograničnim slučajevima prijevare s hranom već rade bilateralno;

28. prepoznaje važnost zviždača za otkrivanje prakse krivotvorenja u prehrambenom sektoru; poziva države članice da osiguraju uvjete u kojima će zviždačima omogućiti da sigurno i anonimno prijavljuju zločinačku praksu;

29. smatra da bi nadležna nacionalna tijela trebala, u mjeri u kojoj je to moguće i prikladno, obavijestiti javnost o povlačenju proizvoda s tržišta i o drugim mjerama koje su poduzela u incidentima s prijevarama s hranom;

Zakonodavni okvir

30. smatra da bi se službene kontrole trebale baviti ne samo sigurnošću hrane već i sprječavanjem prijevare i rizika obmanjivanja potrošača; pozdravlja činjenicu da prijedlog Komisije za preispitivanje službenih kontrola uključuje dodatne kontrole u odnosu na prijevaru s hranom u slučajevima kada nadležna tijela imaju razloga sumnjati u prijevarno ponašanje poslovnog subjekta;

31. primjećuje da neke države članice djelomično kontrolu prenose na privatna tijela; naglašava da bi nadležna tijela država članica uvijek trebala nadzirati sustave kontrole i provjeravati, certificirati i kontrolirati sve privatne sustave kontrole kako bi osigurale da poštuju nacionalne i međunarodne norme da bi javnim agencijama omogućili pristup svojim otkrićima;

32. odbija moguće planove za prijenos zadataka inspekcije s javnih vlasti na gospodarske subjekte;

33. vjeruje da treba pojasniti ulogu trgovaca i zakonodavnog okvira koji se primjenjuje na veleprodaju;

34. vjeruje da svi poslovni subjekti koji obrađuju, trguju s ili pohranjuju sirove proizvode, prehrambene sastojke ili prehrambene proizvode u prehrambenom lancu za konzumaciju ljudi, uključujući trgovce i vlasnike skladišta, moraju biti registrirani kao poslovni subjekti koji rade s hranom i podvrgavati se kontrolama;

35. smatra da bi poslovni subjekti u prehrambenoj industriji trebali znati odakle potječu hrana i sastojci, što znači da svaki poslovni subjekt u prehrambenoj industriji u proizvodnom lancu snosi svoj dio odgovornosti za završni proizvod;

36. priznaje važnost jasnog i transparentnog označivanja između poduzeća i između poduzeća i potrošača te poziva Komisiju da preispita pravo EU-a u području hrane tamo gdje je potrebno kako bi se umanjio rizik od prijevare s hranom;

37. poziva na veću osviještenost i pojačani nadzor nad označivanjem smrznute hrane između poduzeća i potrošača; poziva Komisiju da podnese prijedlog obaveznog označivanja mesa i ribe u kojemu se navodi jesu proizvodi bili smrznuti, koliko puta i koliko dugo;

38. vjeruje da, iako samo po sebi nije alat za borbu protiv prijevare s hranom, označivanje zemlje podrijetla može pomoći u omogućavanju bolje sljedivosti u lancu opskrbe hranom, stabilnijih veza između dobavljača i prerađivača mesa i povećane pažnje kada subjekti u poslovanju s hranom odabiru svoje dobavljače i proizvode, te boljih informacija za potrošače, time vraćajući povjerenje potrošača;

39. podsjeća da se u Uredbi (EU) br. 1169/2011 navodi da će Komisija do prosinca 2013. usvojiti provedbene akte o obaveznom označivanju zemlje porijekla za meso svinja, ovaca, koza i peradi te o dobrovoljnom označivanju hrane prema procjeni učinka;

40. poziva Komisiju da brzo donese te provedbene akte o označivanju mesa svinja, ovaca, koza i peradi, polazeći od pravila koja su već primjenjiva na neprerađeno govođe meso, osiguravajući da su potrošači obaviješteni o mjestu podrijetla, uzgoju i klanju, uzimajući u obzir postojeće nacionalne i regionalne sustave za označavanje podrijetla mesa;

41. nadalje podsjeća da je Parlament već pozvao na označivanje porijekla svih vrsta mesa i mesa u prerađenoj hrani te da Komisija radi na izvješćima u vezi s obveznim označivanjem podrijetla mesa korištenog kao sastojka; poziva Komisiju da brzo predstavi svoje izvješće i daljnje mjere zajedno za zakonodavnim prijedlozima, navodeći označivanje zemlje podrijetla mesa u prerađenoj hrani obveznim, uzimajući u obzir ocjenu učinka i izbjegavajući pretjerane troškove i administrativne terete;

42. poziva na bolje označavanje ribe koja je sastavni dio prerađenih jela, posebno u odnosu na ribolovne zone i tehnike;

43. poziva Komisiju da ubrza napore, zajedno sa zainteresiranim stranama i državama članicama, kako bi istražila opseg i potrebu uvođenja elektroničkih sustava certifikacije u prehrambenom lancu, čime bi se mogla smanjiti vjerojatnost prijevare na temelju papirnatih certifikata;

44. zahtijeva od Komisije da osnuje centralizirani europski registar putovnica za konje kako bi se spriječilo izdavanje kopija tih putovnica na prijevaru;

45. zabrinut je zbog nedostatka europskog zakonodavnog okvira kojim se uređuje pitanje mesa kloniranih životinja;

46. poziva Komisiju da razvije metodu sljedivosti i identificiranja mesa kloniranih životinja, na primjer uspostavom međunarodne baze genetičkih podataka o kloniranim životinjama;

Korporativna odgovornost

47. smatra da bi, uz i ne zamjenjujući sustav službenih kontrola u prehrambenom sektoru, trebalo proaktivno razvijati inicijative suzbijanja prijevare u privatnom sektoru, poput provjere izvornosti proizvoda, unutarnjeg nadzora, analize, planova za praćenje proizvoda, revizije i izdavanja potvrda, te pozdravlja postojeće inicijative kao što su Globalna inicijativa za sigurnost hrane te Inicijativa za prijevare s hranom na sveučilištu Michigan State University;

48. poziva Komisiju i države članice da razmotre uvođenje pravne obveze za poslovne subjekte u prehrambenom sektoru u skladu s kojom moraju prijavljivati nadležnim tijelima slučajeve prijevare s hranom;

49. vjeruje da maloprodajni sektor ima posebnu obvezu jamčiti cjelovitost prehrambenih proizvoda i tražiti od dobavljača da osiguraju siguran dobavljački lanac; smatra da je odgovornost trgovaca na malo da provjere barem formalnu usklađenost s pravilima označivanja; osuđuje pritisak koji poslovni subjekti u prehrambenom sektoru na maloprodajnoj razini i ostali vrše na proizvođače da proizvode hranu još jeftinije, često nauštrb kakvoće prehrambenih proizvoda ili njihovih sastojaka;

50. primjećuje da poslovni subjekti u prehrambenoj industriji ne znaju uvijek odakle potječu sastojci koje koriste; smatra da u tom kontekstu kratki lanci opskrbe (lokalni i regionalni) mogu jamčiti veću transparentnost te zamijeniti duge i složene lance opskrbe koji su igrali vodeću ulogu u krizi oko prijevara u vezi s prehrambenim proizvodima;

51. poziva Komisiju da u skladu s Uredbom (EU) br. 1151/2012 o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode iznese zakonodavne prijedloge o oznaci „lokalna proizvodnja i direktna prodaja" kojom bi se pomoglo promicanju dotičnih tržišta te poljoprivrednicima omogućilo da dodaju vrijednost svojim proizvodima;

Provedba i kontrole

52. poziva Komisiju da u skladu s člancima 7. i 17. Uredbe (EU) br. 1169/2011 o informiranju potrošača o hrani prati i spriječi stavljanje na tržište onih proizvoda koji su i dalje na tržištu pod namjerno neispravnim ili zavaravajućim imenom, jer je i to neka vrsta prijevare povezane s hranom.

53. uvjeren je da nadležna tijela moraju promijeniti stav te preći s administrativnog i veterinarskog pristupa na policijski pristup na temelju iskustva „letećeg odreda" Danske agencije za hranu te iskustva policije i financijske policije u Italiji; ističe da je preduvjet za takav pristup zapošljavanje sudaca koji su stručnjaci za pravo o hrani na predviđenim sudovima;

54. naglašava da se provođenje nadzora treba temeljiti na riziku i uključivati razvoj profila rizika i procjene ranjivosti za svaki dobavljački lanac i prehrambeni proizvod na temelju postojećih akademskih studija koje kombiniraju znanje u području izvornosti hrane i kriminologiju, uključujući istraživanje na sveučilištu VU u Amsterdamu i Sveučilištu Wageningen;

55. poziva Komisiju i države članice da dodatno potiču europske i nacionalne istraživačke i razvojne programe za razvoj i provedbu tehnologija i metoda za otkrivanje prijevara s hranom, poput senzorne tehnologije, analize podataka i određivanja otisaka proizvoda te da u kratkom roku testove učine dostupnim na tržištu; priznaje važnost postojećih europskih istraživačkih projekata o izvornosti i autentičnosti hrane, poput projekata TRACE i AuthenticFood;

56. preporučuje da FVO i nacionalna tijela vlasti u svoje revizije uključe takozvane masovne provjere ravnoteže ulaznih i izlaznih tokova te tokova otpada;

57. predlaže poboljšanje koordinacije i komunikacije među nacionalnim tijelima zaduženima za proučavanje prijevare s hranom radi poboljšanja napora država članica u borbi protiv tog problema; poziva Komisiju da hitno uspostavi elektronički sustav, temeljen na sustavu brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje prema prijedlogu Komisije, koji će omogućiti brzu razmjenu informacija između država članica i Komisije u slučajevima prijevare s hranom; poziva na objavljivanje godišnjih izvješća o otkrivenim slučajevima prijevare, analogijom s izvješćima RASFF-a;

58. poziva na stvaranje mreže protiv prijevara s hranom kojom bi se ojačala koordinacija među raznim europskim tijelima (Europolom, Eurojustom, Uredom za hranu i veterinarstvo) radi boljeg upozoravanja i otkrivanja prijevara s hranom;

59. predlaže uvođenje DNK testiranja kao standardnog postupka utvrđivanja vrsta, posebno što se tiče mesnih i ribljih proizvoda, te, u tom cilju, osnivanje centralizirane baze podataka o DNK-u;

60. poziva Komisiju da pokuša riješiti nedostatke u postojećim pravilima o sigurnosti i sljedivosti hrane u vezi s uvozom hrane od trećih strana, koji nosi viši rizik od prijevara s hranom;

61. zahtijeva da se pregovorima Europske unije o sporazumima o slobodnoj trgovini ne uzrokuju izmjene europskog zakonodavstva na području sigurnosti hrane i osiguranja zaliha hrane niti umanji sposobnost nadzora primjene tog zakonodavstva;

62. smatra da bi se rezultati kontrola trebali objaviti na način koji je potrošačima lako dostupan i razumljiv, npr. u obliku rangovne ljestvice; smatra da bi to potrošačima pomoglo u donošenju odluka i potaknulo poslovne subjekte u prehrambenoj industriji da dobro posluju;

Sankcije

63. pozdravlja prijedlog Komisije o pooštravanju kazni kako bi se barem neutralizirala procijenjena financijska korist koja se nastoji ostvariti povredom, ali smatra da se time ne odvraća u dovoljnoj mjeri; vjeruje da bi države članice trebale odrediti kazne za prijevaru u vezi s hranom koje su barem dvostruko veće od procijenjene financijske koristi koja se nastoji ostvariti prijevarom; čini mu se nužno odrediti još veće kazne, posebno kaznenopravne, kao odvraćajuću mjeru, za slučajeve prijevare u kojima se namjerno ugrožava zdravlje ljudi ili slučajeve prijevare koji uključuju proizvode za kupce u osjetljivijem položaju; predlaže, nadalje, da se u slučaju učestalih povreda ukine registracija poslovnog subjekta u prehrambenom sektoru;

64. žali što Komisija nema pregled nad različitim nacionalnim sustavima kazni za kaznena djela prijevara s hranom i o funkcioniranju tih mehanizama kazni utemeljenih na zakonodavstvu EU-a; poziva Komisiju da čim prije dobije taj pregled;

65. poziva da se više uzimaju u obzir uvjeti u vezi s dobrobiti životinja te da se postrože kazne u slučaju nepoštovanja pravila;

66. poziva Komisiju da prikupi podatke od država članica i izvijesti o različitim režimima u državama članicama u odnosu na vrstu i razinu sankcija za prijevare s hranom i funkcioniranje režima sankcija;

67. poziva Komisiju i države članice da razmotre i druge metode za sprječavanje prijevara s hranom i odvraćanje od njih, poput navođenja imena i osramoćivanja („naming and shaming”) preko europskog registra osuđenih poslovnih subjekata u prehrambenoj industriji;

68. poziva na proširenje postojećih sustava sljedivosti i dosljednu provedbu osnovne Uredbe (EZ) br. 178/2002 kojom se predviđa kontinuirana sljedivost, a koja obuhvaća hranu i hranu za životinje, životinje koje se koriste za proizvodnju hrane i sve tvari koje se pritom upotrebljavaju, a koje služe kao hrana ili hrana za životinje, ili se može očekivati da će u njima biti upotrijebljene; poziva na to da se cjelokupni lanac proizvodnje, prerade i distribucije učini potpuno razumljivim i transparentnim za inspektore na razini cijele Europe kako bi se krivotvoreni prehrambeni proizvodi mogli brzo identificirati u svim fazama proizvodnje;

69. predlaže da se svim istraživačkim laboratorijima i laboratorijskom osoblju poduzeća naloži da sve nalaze testiranja hrane i hrane za životinje koji upućuju na prijevaru ili su važni za borbu protiv prijevare obavezno dojave nadležnim nadzornim tijelima;

o

o o

70. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.